

Õppekorralduseeskirja lisa nr 13

Tugiteenuste ja –meetmete rakendamise tingimused ja kord

1. Üldsätted

- 1.1. Õpilase toetamiseks, sh erivajadustega õpilase toetamiseks on koolis nõustamiskeskus, kuhu kuuluvad psühholoog, sotsiaaltöötaja, õppenõustaja ja rühmajuhendaja.
- 1.2. Haridusliku erivajadusega õpilane on isik, kelle erivajadusest tingitud täiendava toe vajadus õpiprotsessis on tuvastatud ning kes vajab õppekavas seatud õpiväljundite saavutamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, õppemetoodikas, hindamismetoodikas, õppekorralduses, õppematerjalides või õppekeskkonnas.
- 1.3. Tugiteenuste osutamisel lähtub kool haridus- ja teadusministri määrusest „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“.

2. Kooli ülesanded haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel

- 2.1. Kool loob haridusliku erivajadusega õpilasele tingimused kutseõppeks ja toetab valmisoleku kujunemist tööturule sisenemiseks. Õpilase individuaalsusega arvestamiseks võib kool teha punktis 1 loetletud muudatusi või kohandusi, mis võimaldavad õpilasel saavutada õppekavas seatud õpiväljundid.
- 2.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekava nominaalkestusest pikema õppeaja vajaduse kinnitab kooli direktor käskkirjaga HEV tugirühma põhjendatud ettepaneku alusel ning õpilase või tema seadusliku esindaja nõusolekul. Õppeaega on võimalik pikendada kuni ühe õppeaasta võrra, seejuures ei või pikendatud õppeaeg ületada asjaomase õppekava nominaalkestust. Vastav märge tehakse Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi EHIS).
- 2.3. Haridusliku erivajadusega õpilasele kutseõppeks tingimuste loomisse kaasab kool vastavalt vajadusele kooli pidaja, riigiasutused ja õpilase elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse, ettevõtete esindajaid ja teisi koostööpartnereid.
- 2.4. Koolile rehabilitatsiooniplaani esitanud haridusliku erivajadusega õpilase õppetöö korraldamisel arvestatakse rehabilitatsiooniplaanis toodud soovitusetega ja tehakse koostööd rehabilitatsiooniteenuse osutamisse kaasatud osapooltega.
- 2.5. Õpikeskkonna korraldamisel ning kujundamisel arvestab kool õpilase erivajadusega ning ehitusseadustikus ja teistes asjaomastes õigusaktides sätestatud nõuetega. Kutseõppeks paremate tingimuste loomiseks võib õppetööd läbi viia ka väljaspool kooli territooriumi.

3. Kooli ülesanded nõustamisel

- 3.1. Kool nõustab õpilaskandidaati või tema seaduslikku esindajat õpilaskandidaadi potentsiaalile vastava eriala ja õppekava taseme valikul, hinnates tema valmisolekut saavutada õppekavas seatud õpiväljundid ja siirduda peale õpinguid tööturule või edasisse õppesse.

- 3.2. Kool teavitab vajadusel haridusliku erivajadusega õpilast või tema seaduslikku esindajat sotsiaal- ja tööturuteenustest ning toetustest nii õpingute ajal kui kooli lõpetamisel, toetamaks õpiprotsessi ning siirdumist tööturule.

4. Haridusliku erivajaduse tuvastamise alused ja kord

- 4.1. Sobiva tugiteenuse või tugimeetme rakendamiseks tuvastab kool õpilase haridusliku erivajaduse, seejuures on koolil õigus töödelda asjaomastesse riiklikesse infosüsteemidesse kantud andmeid kooli vastuvõetud õpilase kohta.
- 4.2. Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks ning vajalike tugiteenuste või tugimeetmete määramiseks ja rakendusplaani koostamiseks, sealhulgas meetmete tulemuslikkuse hindamiseks, muutmiseks ning rakendamise lõpetamiseks, moodustab kool HEV tugirühma, kuhu lisaks tugispetsialistidele kuuluvad haridusliku erivajadusega õpilase rühmajuhendaja ja vajadusel õppeprotsessiga vahetult seotud õpetajad.
- 4.3. Kool määrab töötaja, kes vastutab haridusliku erivajadusega õpilaste õppekorralduse ja HEV tugirühma töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase erivajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest. Määratud töötaja ülesannete hulka kuulub koolisisese teavitustöö koordineerimine vastutusvaldkonnas.
- 4.4. Vastutav töötaja ja HEV tugirühm kavandavad haridusliku erivajadusega õpilase õpinguid koostöös õpilase ja vajadusel tema seadusliku esindajaga.
- 4.5. Vastutava töötaja ja HEV tugirühma ülesanded ning töökorra kinnitab direktor käskkirjaga ning teavitab kooli nõukogu.

5. Tuvastatavad hariduslikud erivajadused

- 5.1. HEV Tugirühm võib sobiva tugiteenuse, tugimeetme või mõlema samaaegselt rakendamiseks tuvastada järgmisi hariduslikke erivajadusi:
  - 5.1.1. püsivad õpiraskused, mis avalduvad suulise- ja kirjaliku kõne, arutlus- ja meenusoskuste või teabe struktureerimise ja arvutamisoskuse valdkonnas ning mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi või logopeedi dokumenteeritud hindamistulemused või kooli lõputunnistus, rehabilitatsiooniplaan või HEV tugirühma dokumenteeritud otsus;
  - 5.1.2. intellektipuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel põhikooli lõputunnistus lihtsustatud riikliku õppekava läbimise kohta või rehabilitatsiooniplaan;
  - 5.1.3. emotsionaalsed raskused, käitumisraskused, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi dokumenteeritud hindamistulemused, rehabilitatsiooniplaan või HEV tugirühma dokumenteeritud otsus;
  - 5.1.4. nägemispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või nägemispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;
  - 5.1.5. kuulmispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud

- tõend või kuulmispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;
- 5.1.6. liikumispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul mäрге asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või rehabilitatsiooniplaan;
- 5.1.7. tervise seisund, mille tuvastamise aluseks on tervishoiutöötaja väljastatud tõend;
- 5.1.8. õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskkooli omandamist tõendav dokument või HEV tugirühma otsus.

6. Tugiteenuste ja -meetmete määramine ja rakendamine

- 6.1. Kool koostöös kooli pidajaga tagab haridusliku erivajadusega õpilasele tugiteenuste, sealhulgas karjääriteenuse, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ja psühholoogilise teenuse kättesaadavuse ning rakendab vajadusel tema toetamiseks järgmisi hariduslikke tugimeetmeid:
  - 6.1.1. Individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine.
  - 6.1.2. Vajaduse korral koostatakse koolis õpilasele Individuaalne õppekava (edaspidi IÕK), mis on kooli õppekavast lähtuv haridusliku erivajadusega õpilase jaoks koostatud õppekava, kus on arvestatud õpilase erinevaid vajadusi ning mille kaudu luuakse õpilasele tingimused kutseõppeks ja isiksuse arenguks.
  - 6.1.3. IÕK-ga määratakse vastavalt vajadusele erisused õppeajas, õppemetoodikas, hindamismetoodikas, õppekorralduses, õppematerjalides või õppekeskkonnas.
  - 6.1.4. IÕK taotlemiseks esitab õpilane või vajadusel alaealise õpilase lapsevanem (hooldaja, eestkostja) kirjaliku taotluse koolile, mis on kooskõlastatud õppe- ja õppenõustaja ning osakonnajuhatajaga. IÕK taotlemist võib algatada vajadusel ka õppenõustaja, rühmajuhendaja või aineõpetaja. IÕK rakendamise otsuse teeb õppedirektor.
  - 6.1.5. IÕK koostamine ja rakendamine toimub õppenõustaja juhtimisel koostöös osakonnajuhataja, rühmajuhendaja, tugispetsialistide ning õpetajatega.
  - 6.1.6. IÕK koostatakse lähtuvalt kooli õppekavast ning selle õppeväljundid peavad kattuma kooli õppekavas kirjeldatuga.
  - 6.1.7. Individuaalse õppekava alusel õppival õpilasel on kohustus järgida IÕK kokkuleppeid. Kui õpilane ei järgi individuaalset õppekava, on koolil õigus IÕK katkestada.
  - 6.1.8. IÕK koostatakse kuni üheks õppeaastaks ja kinnitatakse direktori käskkirjaga.
  - 6.1.9. Õppeinfospetsialist teeb vastava märkuse kooli õppeinfosüsteemi.
- 6.2. Individuaalne õppetöögraafik
  - 6.2.1. Vajadusel koostatakse õpilasele individuaalne õppetöögraafik (IÕG), kui õpilane ei saa tervislikel, perekondlikel või muudel mõjuvatel põhjustel osaleda õppes tunniplaaniga ettenähtud korras ja aegadel või tuleb üle teisest koolist.
  - 6.2.2. IÕG taotlemiseks esitab õpilane või vajadusel alaealise õpilase lapsevanem (hooldaja, eestkostja) kirjaliku taotluse koolile, mis on kooskõlastatud õppenõustaja ning osakonnajuhataja, ning õppedirektoriga. IÕG taotlemist võib algatada vajadusel ka

- õppenõustaja või rühmajuhendaja. IÕG rakendamise otsuse teeb õppedirektor.
- 6.2.3. IÕG koostamine ja rakendamine toimub õppenõustaja juhtimisel koostöös osakonnajuhataja, rühmajuhendaja, tugispetsialistide ning õpetajatega.
  - 6.2.4. IÕG koostatakse kuni üheks õppeaastaks ja kinnitatakse direktori käskkirjaga.
  - 6.2.5. Individuaalse õppetöögraafiku alusel õpilase võib õppenõustaja kooskõlastatult aineõpetaja ja/või rühmajuhendajaga õpilase auditoorsest õppetööst vabastada.
  - 6.2.6. Individuaalse õppetöögraafiku olemasolu kohta teeb õppeinfospetsialist vastava sissekande õppeinfosüsteemi ja vabastatud õpilasi ei märgita puudujateks.
  - 6.2.7. Individuaalse õppetöögraafiku alusel õppivale õpilasele on kohustus sooritada kõik hinnatavad ülesanded vastavalt õpetajaga kokkulepitud aegadel.
  - 6.2.8. Individuaalse õppetöögraafiku alusel õppival õpilasel on kohustus järgida IÕG kokkuleppeid. Kui õpilane ei järgi individuaalset õppetöögraafikut, on koolil õigus IÕG katkestada.
- 6.3. Individuaalse karjääriplaani koostamine.
  - 6.4. Õpe väikerühmas.
    - 6.4.1. Kui väikerühma moodustamine pole põhjendatud, kuid õpperühma kaasatud haridusliku erivajadusega õpilasele vajalikud muudatused ja kohandused sekkumist eeldavad, võib kooli direktor HEV tugirühma ettepanekul teha otsuse õpilaste arvu vähendamiseks õpperühmas või pedagoogilise sekkumise rakendamiseks.
  - 6.5. Mõõdukas või põhjalik pedagoogiline sekkumine.
  - 6.6. Täiendav eesti keele õpe õpilasele, kes pole suuteline õpet alustama eesti keeles.
  - 6.7. Tugiteenuse või -meetme määramisel võib kool lähtuda riiklikes infosüsteemides asjaomastest andmetest.
  - 6.8. HEV tugirühma otsusega määratud tugimeede, selle rakendusplaan ning tugimeetme rakendamise lõpetamise tingimused kooskõlastatakse õpilase ja vajadusel tema seadusliku esindajaga ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.
  - 6.9. Direktori käskkirja tugimeetme määramiseks on alus EHISesse vastava märke tegemiseks ning HEV tugirühma otsus tugimeetme rakendamise lõpetamiseks on alus märke eemaldamiseks EHISest.
- 6.10. Õppenõustamiskomisjon
    - 6.10.1. Õpilaste toetamiseks toimub igas osakonnas vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem, kui kolm korda õppeaastas.
    - 6.10.2. Õppenõustamiskomisjoni töös osalevad osakonna õpetajad, rühmajuhendajad, kooli nõustamiskeskuse töötajad, õpilaskodu juhataja.
    - 6.10.3. Õppenõustamiskomisjoni tööd juhib osakonnajuhataja.
    - 6.10.4. Õppenõustamiskomisjonis arutatakse õppetööga seotud küsimusi, õppetööst osavõttu ja võimalikke lahendusi. Õppenõustamiskomisjoni koosolekud protokollitakse ja tehtud ettepanekud edastab osakonnajuhataja kooli nõukogule ja/või direktorile meetmete rakendamiseks.

- 6.11. Haridusliku erivajadusega õpilaste praktika läbimist toetatakse vajadusel rühmajuhendaja juhtimisel, kooli nõustamiskeskuse ning õpilasega seotud õpetajatega koostöös praktika kaaskirja koostamisega.

7. Õpilase haridusliku erivajaduse alane infovahetus

- 7.1. Info edastamisel haridusliku erivajadustega õppijate kohta järgitakse hea tava reegleid ning juhindutakse eriliigiliste isikuandmete edastamise põhimõtetest.
- 7.2. Kooli nõustamiskeskuse töötajad koguvad infot õpilaste hariduslike erivajaduste kohta. HEV Tugirühm tuvastab õpilaste hariduslikud erivajadused ning määrab tugimeetmed, mis kinnitatakse direktori käskkirjaga. Õppeinfospetsialist kannab õpilaste HEV andmed Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS).
- 7.3. Kooli nõustamiskeskuse töötajad koostöös rühmajuhendajaga edastavad õppetööd mõjutava vajaliku info ning juhised õpperühma kutse- ja üldõpingute õpetajatele.